

## POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku M. D. c. M., M. D. c. W., Z. D., Gminy D., W. K., S. K. i B. M.  
przy uczestnictwie Y. R., P. R., M. F., K. R., A. D., K. D., X. D., J. K., F. K., L. N.,  
J.R. i Ł. R.

o ustanowienie drogi koniecznej,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2016 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki J. K.  
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.  
z dnia 24 września 2015 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od J.K. na rzecz S. K. kwotę 120 zł (sto  
dwadzieścia złotych)  
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 września 2015 r. Sąd Okręgowy w R. uwzględniając częściowo apelację wnioskodawców zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji o ustanowieniu drogi koniecznej, w ten tylko sposób, że zobowiązał uczestniczkę postępowania J.K. do usunięcia z tej drogi stojącego na niej ogrodzenia nie tylko na linii A-B, B-C i D-C, jak orzekł Sąd pierwszej instancji, lecz dodatkowo też na odcinku C-A. Apelacja uczestniczki J. K. została oddalona w całości.

W skardze kasacyjnej uczestniczka ta jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Stwierdziła, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na to, że w zaskarżonym orzeczeniu Sąd II instancji nakazał uczestniczkę usunięcie ogrodzenia z ustanowionego szlaku służebnego, mimo że takie orzeczenie w zaistniałym stanie faktycznym mogło zapaść jedynie w postępowaniu o ochronę własności tj. w trybie procesowym, zgodnie z art. 222 § 2 w zw. z art. 251 k.c. Jak ewentualną przesłankę wniosku wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: czy w orzeczeniu wydanym w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej sąd, orzekając w trybie nieprocesowym, może orzec o nakazie usunięcia urządzeń znajdujących się w przebiegu ustanowionego szlaku służebnego drogi koniecznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie powstałe na tle określonego przepisu prawa, wywołujące poważne wątpliwości, kontrowersje lub rozbieżne oceny prawne, a mimo to nie rozstrzygnięte jeszcze przez Sąd Najwyższy, choć jest to konieczne nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz także dla rozwoju judykatury. Chodzi zatem o poważne i istotne zagadnienie prawne o charakterze ogólnym i uniwersalnym, nie rozwiązane jeszcze przez Sąd Najwyższy (porównaj między innymi postanowienia z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.).

Natomiast skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego

naruszenia prawa, widocznego od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, nie publ.).

W świetle takiego rozumienia obu powyższych przesłanek przedsądu, nie mogą one jednocześnie stanowić skutecznej podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jeżeli dotyczą tej samej kwestii. Innymi słowy nie może być oczywiście uzasadniona skarga kasacyjna zarzucająca oczywiste naruszenie określonego przepisu prawa, jeżeli w tej samej skardze jako drugą podstawę wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazano istotne zagadnienie prawne występujące na tle tego samego przepisu i dotyczące tej samej kwestii. Jeżeli bowiem na tle przepisu powstało istotne zagadnienie prawne, to jego naruszenie przez sąd nie może mieć charakteru oczywistego, w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Obie te przesłanki przedsądu nie mogą być także wskazane jako alternatywne, bowiem obowiązkiem skarżącego jest wskazanie prawidłowej podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego dokonanie za niego wyboru w tym zakresie.

Już zatem tylko z tych przyczyn nie może być skuteczny wniosek uczestniczek postępowania o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparty na alternatywnie wskazanych przesłankach przedsądu przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., odwołujący się z jednej strony do zarzutu oczywiście bezpodstawnego orzeczenia przez Sąd II instancji nakazu usunięcia z ustanowionej drogi koniecznej istniejących na niej przeszkód, a z drugiej strony wskazujący jako istotne zagadnienie prawne problem, czy sąd może w postanowieniu o ustanowieniu drogi koniecznej orzec taki nakaz.

Należy też wskazać, że kwestia ta została już rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego zarówno w postanowieniu z dnia 31 sierpnia 1961 r. III CO 21/61 (OSNC 1963/1/14), jak i w uchwale z dnia 5 listopada 2014 r. III CZP 74/14 (OSNC 2015/7-8/85), w których stwierdzono, że ze względu na zasady ekonomii procesowej i konieczność minimalizacji społecznych kosztów

postępowania, sąd w postanowieniu o ustanowieniu drogi koniecznej powinien także orzec o nakazach lub zakazach niezbędnych do urządzenia drogi i korzystania z niej.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.